

Las propostas da la Confederaziun per reformar la furmaziun da l'empredissadi mercantil han provocà resalvas ed opposiziun, era pervi da l'instrucziun da lingua. Sin il maletg il Center da furmaziun Surselva a Glion.

FOTO ANDREAS CADONAU

La refurma periclitescha il rumantsch

Reformar la furmaziun da l'empredissadi mercantil na para da principi betg dad esser dispitaivel. Las propostas da la Confederaziun fruntan dentant sin opposiziun principalmain da las scolas professiunalas e da la politica da linguas. Il mastergrn grischun da sia vart beneventa la refurma – ussa spustada per in onn sin il 2023.

ANDREAS CADONAU/FMR

Bler entusiassem n'è betg da sentir tar *Marcus Beer*, responsabel tranter auter per la scolaziun mercantila tar il Center da furmaziun Surselva a Glion. Sias resalvas sa drizzan vers las propostas dad ordinar da nov la scolaziun da l'empredissadi mercantil (Reform Kaufleute 2022). La refurma prevesa da metter pulit sin il chau la furmaziun mercantila, l'empredissadi il pli tschertgà betg sulet tar la giuventetgna grischuna. Tar l'Uffizi chantunal per la furmaziun professiunala scrivan ins dad ina refurma che veglia installar ina scolaziun che sa drizza a la lavur da mintgadi dad emprendistas ed emprendists en ils manaschis.

Cumpetents per agir

Dad esser «orientads a la cumpetenzza d'agir» duain els ed ellas emprender e betg pli avair roms tradiziunals da l'urari. Il chantun scriva da sfidas per las scolas professiunalas che ston instradar la refurma. Marcus Beer ha resalvas per exempel vers la furmaziun generala. «Il privel è che la savida generala da scolaras e scolaras patescha. E medemamain l'instrucziun da la lingua rumantscha en la scola professiunala.» Ina emprima proposta preveseva sulet ina lingua estra en la scola professiunala mercantila. Da preschent tuni in zichel auter. Il chantun scriva da duas linguas estras ed almain ina da quellas ina lingua naziunala. Il chantun Gri-

schun è da l'avis che la cumpetenzza da decider la lingua estra en la scola professiunala duai restar en ils mauns dals chantuns. «Per pudair resguardar las atgnadads linguisticas e regiunalas dal sulet chantun triling.» Sche quai succeda è per il mument anc avert, l'ordinaziun federala n'è anc betg sin maisa.

Critica e dumondas en il parlament

La cussegliera naziunala grischuna *Sandra Locher* ha punctuà che la refurma e l'ordinaziun latiers saja da principi chausa dal Secretariat statal per furmaziun, perscrutaziun ed innovaziun da la Confederaziun e betg da la politica. «En il parlament è vegnì intervegnì pliras giadas pervia da la refurma.» Ina istanza è vegnida da la cussegliera naziunala grischuna senza en connex cun l'instrucziun da la lingua estra. Dacurt è ina delegaziun da pliras partidas sa scuntrada cun ils responsabels dal secretariat statal. Sandra Locher è stada da la partida. «Nus avain averti l'administraziun federala da prender serius las resalvas exprimidas vers la refurma da l'empredissadi mercantil.» L'intervenziun da parlamentaras e parlamentararis para dad avair purtà fritg, è da leger en la comunicaziun dal chantun. E la refurma vegn introducida in onn pli tard, numnadamain l'onn 2023. Ina decisiun che dat dapli temp a las scolas professiunalas da s'adattar. *Roman Cantieni* surpiglia tar il Center da furmaziun Surselva l'incarica da Mar-

cus Beer ed ha ditg che la scola sursilvana fetschia part ad ina gruppa da scolas professiunalas dal chantun Son Gagl che sa fatschenta cun las novaziuns. «Nus pudain uschia, sco scola pitschna, profitar da las enconuschientschas e strategias dad instituziuns pli grondas.» E Cantieni ha sincerà ch'il Center da formaziun Surselva veglia vinavant dar paisa a la lingua rumantscha en l'instrucziun.

Mastergrn grischun sustegn la refurma

Maurus Blumenthal, il gestiunari da l'Uniun grischuna da d'artisanadi e mastergrn, ha ditg ch'il mastergrn grischun sustegna la refurma da l'empredissadi mercantil. «Sist'ir la refurma fiss cumplet fauss». El ha fatg attent che autras professiuns sajan gia s'orientadas a novas pretendiuns da la clamada ed adattà la scolaziun. «Tar l'empredissadi mercantil n'è durant blers onns sa midà nagut, la clamada e las pretendiuns vers emprendistas ed emprendists èn oz autras che avant 20 onns.» Ch'i dat opposiziun cunter la refurma attribuescha Maurus Blumenthal era als divers empredissadis mercantils cun agens basegns. Per exempel ha il gestiunari da la Uniun grischuna d'artisanadi e mastergrn menziunà l'empredissadi frequentà en las scolas professiunalas cun praticas tar manaschis, ni l'empredissadi tar in manaschi cun ir regularmain a scola. «Qua existan differents interess.»